

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Економічний факультет

«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АГРОПРОДОВОЛЬЧІ ЛАНЦЮГИ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ**

Галузь знань:	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність:	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»
Спеціалізація:	С1.01 «Економіка»
Освітня програма:	Міжнародна економіка
Факультет:	Економічний
Розробники:	Олена КІРЕЙЦЕВА, доцент кафедри глобальної економіки

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни

«Агропродовольчі ланцюги доданої вартості»

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів магістерського рівня розуміння механізмів створення, розподілу та утримання доданої вартості в агропродовольчих ланцюгах. Розглядаються взаємозв'язки між постачанням ресурсів, виробництвом, зберіганням, переробкою, логістикою, торгівлею та кінцевим споживанням, а також форми координації їх учасників. Дисципліна поєднує економічне картування ланцюгів, аналіз витрат і доходів, оцінювання ринкової влади та обґрунтування переходу до продукції й функцій з вищою доданою вартістю. Особлива увага приділяється участі українського агробізнесу в міжнародних ланцюгах, доступу до ринку ЄС, включенню малих виробників, цифровій простежуваності, циркулярності та стійкості до воєнних, кліматичних і логістичних ризиків.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»
Спеціалізація	С1.01 «Економіка»
Освітня програма	Міжнародна економіка
Освітній ступінь	Магістр
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ЄКТС	5
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	Екзамен
Показники для денної форми здобуття вищої освіти	
Рік підготовки (курс)	2
Семестр	3
Лекційні заняття, год	20
Практичні, семінарські заняття, год	20
Самостійна робота, год	110
Індивідуальні завдання	Не передбачено окремого обсягу годин
Кількість тижневих аудиторних годин	4

1. Мета компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів теоретичні знання та практичні навички аналізу агропродовольчих ланцюгів доданої вартості, оцінювання механізмів її створення й розподілу та обґрунтування рішень щодо підвищення економічної ефективності, інклюзивності й стійкості цих ланцюгів в умовах міжнародної конкуренції та європейської інтеграції України.

Основні завдання дисципліни – опанування методів картування учасників і матеріальних, фінансових та інформаційних потоків; визначення джерел створення та особливостей розподілу доданої вартості між учасниками; порівняння моделей координації та управління ланцюгами; аналіз вимог кінцевих ринків і умов доступу до них; економічне оцінювання альтернатив переробки, логістики та збуту; обґрунтування сценаріїв модернізації й стійкого розвитку агропродовольчих ланцюгів. Практичні завдання та розрахунки виконуються на прикладах зернового, молочного, плодоовочевого та інших агропродовольчих ланцюгів.

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність визначати та розв’язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК)

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб’єктів та пов’язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв’язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК12. Здатність аналізувати закономірності функціонування світових агропродовольчих ринків, оцінювати вплив міжнародної економічної інтеграції, торговельної та регуляторної політики на їх розвиток і міжнародну конкурентоспроможність суб’єктів господарювання, розробляти й обґрунтовувати стратегічні рішення в умовах сучасних геополітичних, соціально-економічних і технологічних трансформацій.

Програмні результати навчання

ПРН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН16. Аналізувати закономірності функціонування світових агропродовольчих ринків, оцінювати вплив міжнародної економічної інтеграції, торговельної та регуляторної політики на їх розвиток і міжнародну конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, розробляти й обґрунтовувати стратегічні рішення з урахуванням сучасних геополітичних, соціально-економічних і технологічних викликів.

2 Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тиж-ні	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
			л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. Економічні та інституційні засади агропродовольчих ланцюгів доданої вартості													
Тема 1. Теоретичні засади агропродовольчих ланцюгів доданої вартості	1	15	2	2			11						
Тема 2. Картування та діагностика агропродовольчих ланцюгів	2	15	2	2			11						
Тема 3. Економічний аналіз створення та розподілу доданої вартості	3	15	2	2			11						
Тема 4. Координація учасників та інституційне середовище ланцюгів	4	15	2	2			11						
Тема 5. Міжнародні агропродовольчі ланцюги та доступ до кінцевих ринків	5	15	2	2			11						
Разом за модулем 1	75		10	10	0	0	55						

Модуль 2. Модернізація та стійкий розвиток агропродовольчих ланцюгів													
Тема 6. Модернізація ланцюгів та перехід до вищої доданої вартості	6	15	2	2			11						
Тема 7. Логістика та управління втратами в агропродовольчих ланцюгах	7	15	2	2			11						
Тема 8. Цифрові технології та інформаційна прозорість ланцюгів	8	15	2	2			11						
Тема 9. Сталий розвиток та інклюзивність агропродовольчих ланцюгів	9	15	2	2			11						
Тема 10. Стійкість та сценарії розвитку агропродовольчих ланцюгів України	10	15	2	2			11						
Разом за модулем 2	75		10	10			55						
Усього годин	150		20	20			110						
Курсовий проєкт (робота) з _____	-		-	-			-						
Усього годин	150		20	20			110						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми та зміст лекції	Години
1	Теоретичні засади агропродовольчих ланцюгів доданої вартості	2
2	Картування та діагностика агропродовольчих ланцюгів	2
3	Економічний аналіз створення та розподілу доданої вартості	2
4	Координація учасників та інституційне середовище ланцюгів	2
5	Міжнародні агропродовольчі ланцюги та доступ до кінцевих ринків	2
6	Модернізація ланцюгів та перехід до вищої доданої вартості	2
7	Логістика та управління втратами в агропродовольчих ланцюгах	2
8	Цифрові технології та інформаційна прозорість ланцюгів	2
9	Сталий розвиток та інклюзивність агропродовольчих ланцюгів	2
10	Стійкість та сценарії розвитку агропродовольчих ланцюгів України	2
	Всього	20

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва заняття та результат виконання	Години
1	Побудова схеми створення вартості в агропродовольчому ланцюгу Розмежування функцій, потоків, доданої вартості й прибутку на прикладі обраної продукції.	2
2	Картування та діагностика обраного агропродовольчого ланцюга Карта учасників, джерела даних, обсяги потоків, вузькі місця та попередні висновки.	2
3	Розрахунок доданої вартості та доходів учасників ланцюга Порівняльна таблиця витрат, цін, виходу продукції та доданої вартості з перевіркою подвійного рахунку.	2
4	Порівняння моделей координації та договірних відносин Оцінювання контракту, кооперації й вертикальної інтеграції за витратами, стимулами та розподілом ризиків.	2
5	Оцінювання можливостей участі у міжнародному ланцюгу Аналіз вимог покупця, доступу до ринку ЄС і витрат відповідності для обраного продукту.	2
6	Обґрунтування варіанта модернізації ланцюга Порівняння сировинного й переробного варіантів; додаткові потоки, інвестиції, NPV та чутливість.	2
7	Оптимізація логістики та зниження втрат продукції Порівняння маршрутів і способів зберігання за повними витратами, втратами та надійністю поставки.	2
8	Розроблення моделі цифрової простежуваності Ідентифікація партій, дані й відповідальні; оцінювання вартості та очікуваних вигід цифрового рішення.	2
9	Оцінювання сталості та інклюзивності ланцюга Система економічних, соціальних і екологічних показників; заходи включення малих виробників.	2
10	Розроблення сценарію стійкого розвитку ланцюга України Базовий і ризиковий сценарії; план модернізації, ресурси, строки, ризики та показники результату.	2
	Всього	20

5 Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Години
1	Самостійна робота 1. Економічна діагностика агропродовольчого ланцюга доданої вартості	55
2	Самостійна робота 2. Обґрунтування сценарію модернізації та стійкого розвитку агропродовольчого ланцюга	55
	Разом	110

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- екзамен,
- модульне тестування,
- виконання індивідуальних практичних робіт на ЕНК,
- реферати,
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на практичних заняттях, колективне обговорення підготовлених проєктів;
- усне та письмове опитування;
- опитування під час лекції та проведення практичних занять,
- самооцінювання.

7. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- метод практико-орієнтованого навчання;
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні);
- самостійна робота (виконання завдань);
- метод змішаного навчання;
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1 Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Економічні та інституційні засади агропродовольчих ланцюгів доданої вартості		
Лекція 1.	ПРН7, ПРН8, ПРН14, ПРН 16. у тому числі здобувачі повинні знати: теоретичні засади функціонування агропродовольчих ланцюгів доданої вартості, їх структуру, учасників та взаємозв'язки; економічну сутність доданої вартості, джерела її створення та механізми розподілу між учасниками ланцюга;	-
Практична робота 1..		10
Лекція 2.		-
Практична		10

робота 2.	методи побудови схем і економічної діагностики	
Лекція 3.	агропродовольчих ланцюгів; показники витрат, доходів,	-
Практична робота 3.	доданої вартості та економічної ефективності їх окремих ланок; моделі координації учасників, особливості контрактних відносин, кооперації та вертикальної інтеграції;	10
Лекція 4.	вплив ринкової влади й інституційного середовища на	-
Практична робота 4.	розподіл економічних вигід; вимоги міжнародних агропродовольчих ринків та умови доступу до них, зокрема до ринку Європейського Союзу.	10
Лекція 5.		-
Практична робота 5	Здобувачі повинні вміти: визначати межі агропродовольчого ланцюга, його учасників, функції та зв'язки між ними; будувати схеми руху продукції, коштів та інформації; збирати, перевіряти й аналізувати дані про обсяги виробництва, ціни, витрати та доходи учасників; розраховувати додану вартість на окремих етапах ланцюга, розмежовувати її з торговельною маржею та прибутком, уникати подвійного рахунку; оцінювати розподіл доданої вартості та виявляти чинники його нерівномірності; порівнювати моделі координації та обґрунтовувати рішення щодо вдосконалення взаємодії учасників; визначати вузькі місця й бар'єри доступу до кінцевих ринків; оцінювати можливості участі українських виробників у міжнародних агропродовольчих ланцюгах з урахуванням торговельних і регуляторних вимог.	10
Самостійна робота 1.		20
Модульна контрольна робота 1		30
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Модернізація та стійкий розвиток агропродовольчих ланцюгів		
Лекція 6.	ПРН7, ПРН8, ПРН14, ПРН 16 у тому числі здобувачі	-
Практична робота 6.	повинні знати: напрями модернізації агропродовольчих ланцюгів та механізми переходу до продукції й функцій із вищою доданою вартістю; методи економічного оцінювання альтернатив переробки, інвестицій та виходу на нові ринки;	10
Лекція 7.	принципи організації логістики, управління запасами та зниження втрат продукції; можливості застосування	-
Практична робота 7.	цифрових технологій для координації учасників, обміну даними й забезпечення простежуваності продукції;	10
Лекція 8.	економічні, соціальні та екологічні критерії сталості агропродовольчих ланцюгів, засади їх інклюзивного розвитку;	-
Практична робота 8.	способи підвищення ресурсоефективності та циркулярного використання побічної продукції; чинники стійкості ланцюгів до воєнних, кліматичних, цінових і логістичних ризиків;	10
Лекція 9.	підходи до розроблення сценаріїв модернізації та післявоєнного відновлення агропродовольчих ланцюгів	-
Практична робота 9.	України з урахуванням європейської інтеграції.	10
Лекція 10.		-
Практична робота 10		10
Самостійна робота 2.	Здобувачі повинні вміти: визначати пріоритетні напрями модернізації агропродовольчого ланцюга за результатами його економічної діагностики; збирати й аналізувати дані для порівняння альтернатив переробки,	20

	логістики та збуту; оцінювати інвестиційні витрати, додаткові грошові потоки й економічну доцільність запропонованих рішень; обґрунтовувати заходи щодо оптимізації поставок і зниження втрат продукції; оцінювати витрати та очікувані вигоди впровадження цифрових технологій і простежуваності; формувати систему показників економічної, соціальної та екологічної результативності ланцюга; розробляти заходи щодо залучення малих виробників і справедливого розподілу вигід; порівнювати сценарії розвитку з урахуванням ризиків, ресурсних обмежень та вимог міжнародних ринків; обґрунтовувати стратегію модернізації ланцюга й визначати етапи її реалізації, необхідні ресурси та показники досягнення результатів.	
Модульна контрольна робота 2		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.2. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (напр., лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3170>)
2. Конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді на навчальному порталі НУБіП України eLearn - URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3170>)
3. Діброва А.Д., Кірейцева О.В. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Агропродовольчі ланцюги доданої вартості» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (спеціалізація С1.01 «Економіка») ОПП «Міжнародна економіка». Київ : НУБіП України, 2026. 38 С.
4. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Агропродовольчі ланцюги доданої вартості» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (спеціалізація С1.01 «Економіка») ОПП «Міжнародна економіка». Київ : НУБіП України, 2026. 28 С.

10 Рекомендовані джерела інформації

1. Агропродовольчі ланцюги доданої вартості: методологія, техніка та архітектура / Г. Рижакова та ін. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. Т. 4, № 45. С. 385–395. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3809>
7. Діброва А. Д., Крилов Я. О., Діброва Л. В., Діброва М. А. Регулювання ринку зерна України в умовах глобальних викликів: монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 160 с.
8. Діброва А., Діброва Л., Чміль А., Діброва М., Гузь М. Моделювання впливу вартості мінеральних добрив на результативність виробництва й експорту кукурудзи з України. *Agricultural and Resource Economics*. 2022. Vol. 8, No. 3. P. 123–152. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.03.07>.
9. Діброва А. Д., Байдала В. В., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Діброва Л. В., Чміль А. С. Формування стратегії диверсифікації аграрного виробництва через поширення практики вирощування нішевих зернових культур. Київ: ЦП «Компринт», 2024. 320 с.
10. Діброва А., Діброва Л., Клименко М. Формування системи управління ризиками аграрних підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 7 (277). С. 188–202. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-277-188-202>.
11. Присяжнюк Ю. Агропродовольчі ланцюги постачання рослинницької продукції: сучасні виклики. *Економіка та суспільство*. 2025. № 77. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-73>
12. Abrhám, J., Vošta, M., Čajka, P. & Rubáček, F. (2021). The Specifics of Selected Agricultural Commodities in International Trade. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 7(2), 5–19 [in

Ukrainian]. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.01>.

DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.01>

13. Arndt, K., Kormier, K. & Ryazanov, E. (2005). Value Chain Management and Overcoming Poverty in Rural Areas: A Project Experience in Kyrgyzstan. Bishkek, Local Market Development [in Russian].

14. Bammann, H. (2007). Participatory Value Chain Analysis for Improved Farmer Incomes, Employment Opportunities and Food Security. Pacific Economic Bulletin, 22 (3), 113–125.

15. Center for Food and Land Use Research at Kyiv School of Economics. (2022, June 8). Ohliad Zbytkiv vid Viiny v Silskomu Hospodarstvi Ukrainy: Nepriama otsinka poshkodzhen. [Overview of War Damage in Ukraine Agriculture: Indirect Damage Assessment]. https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/06/Damages_report_issue1_ua.pdf [in Ukrainian].

16. Commission proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Programme for single market, competitiveness of enterprises, including small and medium-sized enterprises, and European statistics and repealing Regulations (EU) No 99/2013, (EU) No 1287/2013, (EU) No 254/2014, (EU) No 258/2014, (EU) No 652/2014 and (EU) 2017/826 COM(2018) 441 final of 7.06.2018:7.

17. Council of the European Union, Competitiveness (Internal Market, Industry and Research), 2769th Council meeting, 15717/06 (Presse 337), 4 December 2006; Communication of 13 September 2006 — Putting knowledge into practice: A broad-based innovation strategy for the EU:12.

18. Dziamulych, M., Petrukha, S., Yakubiv, V., Zhuk, O., Maiboroda, O., Tesliuk, S. & Kolosok, A. (2021). Analysis of the Socio-Demographic State of Rural Areas in the System of Their Sustainable Development: a Case Study of Ukraine. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. 21 (4), 223–234. https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2022-06/2021_Analysis%20of%20the%20socio-demographic%20state%20of%20rural%20areas%20in%20the%20system%20of%20their%20sustainable%20development%20a%20case%20study%20of%20Ukraine.pdf

19. European Cluster Memorandum, Promoting European innovation through clusters: an agenda for policy action, The High Level Advisory Group on Clusters, 2006:2.

20. European Parliament (1993, June 21–22). Presidency Conclusions: Copenhagen European Council. https://www.europarl.europa.eu/enlargement/ec/pdf/cop_en.pdf.

21. Galunets, N. (2019). Place of the Ukrainian Agricultural Export on the World Food Market. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, 5(4), 79–94 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.22004/ag.econ.300033>.

22. Hrosul, V., Kruhlova, O., Mkrtychyan, T., Zubkov, S. & Timchenko, O. (2021). Enterprise Integration and Formation of Cluster Structures in the Field of Food Sector. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, 7(2), 119–140 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.07>. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.07>

23. Kotlyarevsky, Ya. V., Melnychenko, A. A., Ivanytska, O. I., Semenyuk, E. P., Kniaziev, S. I. & Melnikov, A. V. (2020). New Economy: Evolution of Forms and Research Methodology. *Science and Innovation*, 16 (1), 15–30 <https://doi.org/10.15407/scine16.01.015>. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine16.01.015>
24. Kuchiki, A., Mizobe, T. & Gokan, T. (2017). A Multi-Industrial Linkages Approach to Cluster Building in East Asia: Targeting the Agriculture, Food, and Tourism Industry. Luxembourg, Springer. <https://doi.org/10.1057/978-1-137-57128-1>. DOI: <https://doi.org/10.1057/978-1-137-57128-1>
25. Kucher O., Hutsol T., Glowacki S., Andreitseva I., Dibrova A., Muzychenko A., Szelaż-Sikora A., Szparaga A., Kocira S. Energy Potential of Biogas Production in Ukraine. *Energies*. 2022. Vol. 15, No. 5. Article 1710. DOI: <https://doi.org/10.3390/en15051710>.
26. National Council for the Recovery of Ukraine from the War (2022). Proekt Planu vidnovlennia Ukrainy Materialy robochoi hrupy “Nova ahrarna polityka”. [Project of the Recovery Plan of Ukraine. Materials of the working group “New Agrarian Policy”]. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/new-agrarian-policy.pdf> [in Ukrainian].
27. Patyka, N. (2018). Priorities Ensuring of the Ukraine’s Agriculture Competitiveness in the World Markets. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 4(4), 130–145 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.22004/ag.econ.281765>.
28. Petruha, S. & Petruha, N. (2015). Efficiency Evaluation of Investment Innovative Projects Based on Public-private Partnership in the Agrarian Sector of Ukrainian Economy. *Aktual Problems of Economy*. 9. 141–148.
29. Petrukha, N. & Petrukha, S. (2020). State Regulation of Integrated Corporate Associations in the Context of Structural, Institutional and Functional Transformation of the Rural Economy: Problems of Methodology, Theory, Socio-Economic and Sectoral Policy. K., Professional [in Ukrainian].
30. Petrukha, S. (2018). State Anti-crisis Regulation of the Ukrainian Economy Agrarian Sector. K., Center for Educational Literature [in Ukrainian].
31. Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. NY, TheFreePress.
32. Porter, M. E. (2003). *The Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. NY, Simon & Schuster.
33. Ryzhakova, G., Petrukha, S. & Kunytskyi, K. (2019). Institutional Foundations and Regulatory Levers for the Development of Agricultural Construction Under Conditions of Systemic Economic Transformation. *Management of Development of Complex Systems*, 40, 171–178 <https://doi.org/10.6084/M9.Figshare.11969082>.
34. Saaty, T. L. (2002). How to Make and Justify a Decision: The Analytic Hierarchy Process. Part 1. Examples and Applications. *Systems Research and Information Technology*, 1, 95–108.
35. Saaty, T. L. (2003). Theory of the Analytic Hierarchy Process. Part 2.1. *Systems Research and Information Technology*, 1, 48–71.

36. Skogstad, G. & Verdun, A. (2013). The Common Agricultural Policy: Policy Dynamics in a Changing Context. London. Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315875712>
37. Sokolovska, O., Dziurakh, Y., Kristinyak, M., Petrukha, N. & Nazaruk, M. (2022). The Impact of Military Actions on Food and Labor Security. International Journal of Network Security. 22 (6). 582–588 <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.6.72>.
38. Tretiak, A., Tretiak, V., Sakal, O., Kovalenko, A., Tretiak, N. & Shtogryn, H. (2020). The Value Added Chain in the Mechanism of Public-private Partnership for the Development of the Land Use Economy of Rural Territories. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, 6(3), 112–134. <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.03.07>. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.03.07>
39. Ukraine Recovery Plan (2022). Recovery of Ukraine. <https://recovery.gov.ua/en>.
40. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2022, July 18). Vplyv viiny na silske hospodarstvo. [The Impact of the War on Agriculture]. <https://reports.unocha.org/uk/country/ukraine/card/1g25GB729U> [in Ukrainian].
41. Vahonova, O., Tryfonova, O., Bondar, O., Petrukha, N., Kyrychenko, O. & Akimov, O. (2022). Economic Justification for Strategic Decisions to Improve the Competitiveness of the Enterprise. Journal of Interdisciplinary Research. 2/01-XXVII. 198–202. http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120127/papers/A_36.pdf.
42. Wardhana, D., Ihle R. & Heijman, W. (2017). Agro-clusters and Rural Poverty: A Spatial Perspective for West Java. Bulletin of Indonesian Economic Studies, 53:2, 161–186. <https://doi.org/10.1080/00074918.2017.1298722>. DOI: <https://doi.org/10.1080/00074918.2017.1298722>

Інформаційні ресурси

12. FAO Sustainable Food Value Chains Knowledge Platform: <https://www.fao.org/sustainable-food-value-chains/>.
13. FAOSTAT – статистика виробництва, торгівлі й ресурсів: <https://www.fao.org/faostat/>.
14. UN Comtrade – дані міжнародної торгівлі товарами: <https://comtradeplus.un.org/>.
15. Eurostat – статистика Європейського Союзу: <https://ec.europa.eu/eurostat/>.
16. World Bank WITS – міжнародна торгівля та показники участі у глобальних ланцюгах: <https://wits.worldbank.org/>.
17. Державна служба статистики України: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
18. Європейська комісія Access2Markets – умови доступу товарів до ринків: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/>.